

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 31/5 06 om den sociale finansieringsreform – 2006.

(Redegørelse nr. R 21).

Socialministeren (Eva Kjer Hansen):

På den del af det sociale område, hvor finansieringen tidligere var delt mellem kommunen og amtskommunen, blev der med virkning fra 1. januar 2002 indført en ny finansieringsstruktur (grundtakstmodel). Modellen sikrer en bedre sammenhæng mellem ansvaret for, at den rigtige hjælp bliver givet og finansieringen af ydelsen. Den bedre sammenhæng giver både kommuner og amtskommuner større mulighed for at styre området og sikre sammenhængen mellem kvalitet og udgifter til sociale tilbud.

Den sociale finansieringsreform overvåges med henblik på, at socialministeren årligt afgiver en redegørelse til Folketinget om udviklingen på området. Overvågningen bygger på redegørelser fra kommuner, amtskommuner og regionale udviklingsråd, der er nedsat i alle amter, og hvor brugerorganisationerne er repræsenteret, samt på kommunale og amtskommunale statistiske indberetninger til et centralt informations- og analysesystem og de økonomiske nøgletal på området.

Da de kommunale regnskabstal for 2005 beklageligvis ikke foreligger offentliggjort på tidspunktet for udarbejdelsen af denne redegørelse, indgår disse ikke i redegørelsen. Nøgletallene vil blive oversendt til Folketingets Socialudvalg snarest muligt.

Redegørelsen for 2006, der dækker udviklingen frem til og med 2005, viser, at der ikke er sket markante ændringer i aktivitetsniveauet eller flyttet opgaver mellem kommunerne og amtskommunen. Det overordnede billede i forhold til det samlede sociale system er således et uændret udbud af foranstaltninger. Med hensyn til børn- og ungeområdet vurderer de fleste Udviklingsråd, at der er en tendens til øget brug af forebyggende foranstaltninger i borgerens nærmiljø.

De fleste Udviklingsråd anfører, at kommunerne oplever, at sagsgangen er blevet tungere med reformen, og at den ændrede visitationsprocedure har medført flere arbejdsopgaver også efter at rutiner og procedurer er indarbej-

det, og reformen nu er fuldt implementeret i sagsgangene.

Amtskommunerne oplever generelt, at kvaliteten i behandlingen af visitationssagerne er blevet bedre. Kommunerne er mere delte i deres opfattelse af udviklingen af sagsbehandlingskvaliteten. Også en del kommuner peger dog på et løft i sagsbehandlingskvaliteten og en styrkelse af den faglige vurdering. Overordnet set er der således en positiv tendens i vurderingerne af kvalitet i sagsbehandlingen.

Redegørelserne viser herudover, at grundtakstreformen har synliggjort udgifterne og givet øget fokus på sammenhængen mellem udgift og kvalitet.

Med kommunalreformen bortfalder grundtakstmodellen og det dobbelte myndighedsansvar fra den 1. januar 2007. Hermed opnås en endnu klarere sammenhæng mellem beslutning og finansiering og en helt klar ansvarsplacering, hvor én myndighed – kommunen – har både forsyningsansvar og finansieringsansvar over for borgeren.

Som et led i reformen nedsættes regionale udviklingsråd, der skal følge udviklingen på den sociale servicelovs område. På baggrund af de redegørelser, udviklingsrådene årligt afgiver, udarbejder socialministeren en samlet redegørelse og vurdering af udviklingen til Folketinget. Den første redegørelse vil blive afgivet i 2008 om udviklingen i kommunalreformens første år.

INDLEDNING

Denne redegørelse afgives til Folketinget i henhold til § 4 i lov nr. 489 af 7. juni 2001 (Lov om ændring af lov om social service og lov om hjemmesygeplejerskeordninger – indførelse af en grundtakstmodel for visse sociale serviceydelser i stedet for delt finansiering) med tilhørende bemærkninger, som ændret ved § 1 i lov nr. 1445 af 22. december 2004.

§ 4 i lov nr. 489 af 7. juni 2001 beskriver det overvågningssystem, der er etableret i tilknytning til indførelsen af finansieringsreformen (grundtakstreformen) på det sociale område med virkning fra 1. januar 2002.

Socialministeren skal på baggrund af overvågningen årligt afgive en redegørelse til Folketinget om udviklingen på det område, der er omfattet af finansieringsreformen – dvs. udvalgte sociale serviceydelser efter lov om social service (serviceloven). Overvågningen, der var be-

grænset til en 3-årig periode, blev videreført ved lov nr. 1445 af 22. december 2004. Overvågningen fortsætter derfor indtil udgangen af 2006, hvor kommunalreformen træder i kraft.

De tre første redegørelser, der blev afgivet til Folketinget i 2003, 2004 og 2005 dækkede henholdsvis udviklingen i 2002, udviklingen frem til og med 2003 og udviklingen til og med 2004. Denne fjerde og sidste redegørelse om udviklingen efter grundtakstreformen beskriver udviklingen for perioden 2002-2005.

Da tal for udgiftsudviklingen i 2005 ikke foreligger offentliggjort på tidspunktet for udarbejdelsen af denne redegørelse, indgår disse ikke i redegørelsen.

FINANSIERINGSREFORMEN PÅ DET SOCIALE OMRÅDE

Den 1. januar 2002 trådte en finansieringsreform (grundtaksreformen) i kraft for visse ydelser og tilbud efter lov om social service. Der henvises til lov nr. 489 af 7. juni 2001 om ændring af lov om social service og lov om hjemmesygeplejerskeordninger (L 162 2000-2001): Folketingstidende 2000-2001, Till. A 4536, Till. A 4465, FF 4745, Till. B 1252, FF 8677, FF 8891, Till. C 861.

Reglerne er senere videreført og justeret ved lov nr. 380 af 28. maj 2003, lov nr. 223 af 31. marts 2004 og lov nr. 1445 af 22. december 2004.

Reformen omfatter kommuner og amtskommuner, med undtagelse af Københavns og Frederiksberg kommuner og pr. 1. januar 2003 Bornholms Regionskommune.

I stedet for den tidligere delte finansiering mellem kommune og amtskommune er der indført et finansieringsprincip, hvorefter udgangspunktet er, at den myndighed, der beslutter og iværksætter tilbud efter serviceloven, selv fuldt ud afholder udgifterne til foranstaltningen eller tilbuddet.

Som en undtagelse er der for visse – typisk mere omkostningskrævende eller specialiserede – tilbud og foranstaltninger indført en grundtaks. Grundtaksterne modificerer således princippet om, at hver myndighed – kommune eller amtskommune – selv afholder udgifterne for de tilbud, som de sætter i værk. Der er på denne måde taget højde for, at det som et led i finansieringsreformen fortsat har været et ønske, at både kommuner og amtskommuner løser opgaver på det sociale område.

Grundtaksmodellen har alene ændret reglerne om, hvordan udgifterne skal finansieres. Der er ikke sket ændringer i forhold til fx borgerens ret til ydelser og deres ret til at klage over afgørelser.

Sammenfattende beskrevet bygger reformen på målsætninger om:

- At sikre en bedre sammenhæng mellem det at være ansvarlig for at den rigtige hjælp bliver givet og at finansiere ydelserne.
- At den bedre sammenhæng medfører, at både amtskommuner og kommuner får større mulighed for styring på området og bedre sikring af sammenhæng mellem kvalitet og udgifter i tilbuddet.
- At styrke den forebyggende indsats. Den hurtige indsats skal prioriteres og ske så tæt på borgeren som muligt.
- At der ikke ændres på borgernes ret til den nødvendige hjælp og deres ret til at klage over afgørelser.
- At der i videre udstrækning indføres kvalitetsgarantier i forhold til borgerne (kvalitetsstandarder, pligt til at overveje tilbud om handleplaner og uvildige konsulenter).

Som led i finansieringsreformen på det sociale område er der etableret et omfattende overvågningssystem, der skal belyse reformens konsekvenser. Overvågningssystemet skal indsamle oplysninger, som især kan belyse konsekvenserne af reformen i forhold til:

- Det samlede systems kapacitet og opbygning.
- Opgavefordelingen mellem kommuner og amtskommuner.
- Udviklingen i samarbejdet mellem kommuner og amtskommuner, herunder visitationsprocessen.
- Udviklingen af nye tilbud specielt med henblik på kvalitetssikring af tilbuddene.
- Brugerorganisationernes erfaringer.

UDVIKLINGSTENDENSER 2002-2005

Denne grundtaksredgørelse omfatter udviklingen fra finansieringsreformens ikrafttræden til udgangen af 2005. Formålet med redegørelsen er – på baggrund af redegørelser fra de regionale udviklingsråd, der har indsamlet og bearbejdet kommunale og amtskommunale redegørelser, samt på baggrund af statistiske indberetninger – at påvise landsdækkende udviklingstendenser, som følge af finansieringsreformen.

De regionale udviklingsråd i alle amter har afgivet deres redegørelse til Socialministeriet. Et enkelt udviklingsråd har dog som i 2004 primært henvist til redegørelsen for 2003. Som en del af overvågningen har kommuner og amtskommuner indberettet kvartalsvise oplysninger til et centralt informations- og analysesystem om udviklingen i de enkelte typer af sociale tilbud.

De første år med grundtaksten var præget af implementering og indkøring af et fælles administrations- og visitationsgrundlag, som grundlag for dialog mellem kommunerne og amtskommunen. Denne proces er nu gennemført. Samarbejdet mellem amtskommune og kommune er forbedret i takt med, at rutiner og procedurer er blevet indarbejdet, og der er nu et stabilt samarbejde mellem kommuner og amtskommuner.

Udviklingsrådenes redegørelser giver anledning til at konstatere følgende udviklingstender i 2005:

Der er generelt ikke sket markante eller signifikante ændringer i antallet eller typer af tilbud og foranstaltninger efter serviceloven.

På voksenområdet viser de indberettede kvartalsvise oplysninger en svag stigning i bestanden af personer i tilbud i perioden 2002-2005, men et fald i nytilgangen af foranstaltninger.

Børn- og ungeområdet viser over hele perioden 2002-2005 en tendens til øget brug af forebyggende foranstaltninger i borgerens nærmiljø. Enkelte udviklingsråd nævner for 2005 en tendens til relativt flere mere specificerede og udgiftstunge tilbud til personer med komplekse problemer.

Det helt overordnede billede er, at der kun i begrænset omfang er ændret i opgavefordelingen mellem amtskommuner og kommuner. Kommunerne har kun i begrænset omfang hjemtaget borgere – og i den overvejende del af de tilfælde, hvor kommuner har hjemtaget borgere, er hjemtagningen ikke foretaget som konsekvens af finansieringsreformen. Samtidig er der dog en tendens til, at kommunerne begynder at udvikle nye tilbud, selvom omfanget endnu er begrænset.

Der kan ikke udledes noget overordnet om anvendelsen af private tilbud.

I alle amter konstaterer Udviklingsrådene, at der er indgået visitationsaftaler, takstbehandlingsaftaler eller tilsvarende for samarbejde mellem kommuner og amtskommune og nedsat

visitationsteams eller lignende, som behandler visitationssagerne og tager stilling ved uenighed mellem amt og kommune. Også på medfinansieringsområdet er der indgået praksisaftaler og fastsat fælles retningslinier for samarbejdet. Amtskommunerne medfinansierer langt størstedelen af de samlede kommunale ansøgninger herom.

Kommunerne oplever, at sagsgangen er blevet tungere efter grundtakstreformen, og at den ændrede visitationsprocedure har medført flere arbejdsopgaver. Flere kommuner oplyser, at sagsbehandlingstiden er blevet forlænget som følge af reformen, også efter at sagsbehandlingsrutinerne er bedre på plads.

Amtskommunerne oplever generelt, at kvaliteten i behandlingen af visitationssagerne er blevet bedre. Kommunerne er mere delte i deres opfattelse af udviklingen af sagsbehandlingskvaliteten. Nogle kommuner peger på et løft i sagsbehandlingskvaliteten, mens andre mener, at kvaliteten er uændret. Overordnet set er der en positiv tendens i vurderingerne af kvalitet i sagsbehandlingen.

Det nævnes i flere redegørelser, at der i forbindelse med visiteringen fokuseres mere på sammenhængen mellem kvalitet og udgift end før grundtakstreformen trådte i kraft.

Den generelle vurdering af udviklingen i samarbejdet mellem amtskommuner og kommuner varierer. Hovedparten af kommunerne mener, at samarbejdet er blevet bedre. Dette er sket, selv om de fleste redegørelser peger på, at administrationen er blevet mere ressourcerkævende som følge af grundtakstreformen. Enkelte kommuner mener dog, at den tungere administration gør samarbejdet mere problematisk. Overvejende er vurderingen, at samarbejdet er blevet bedre i takt med, at rutiner og procedurer er blevet indarbejdet, og at der er et stabilt samarbejde mellem kommuner og amtskommuner.

Redegørelserne viser, at Udviklingsrådene i perioden 2002-2005 har inddraget en lang række problemstillinger i drøftelserne om grundtakstreformen. Der er gennemført en række konkrete projekter og analysearbejder bl.a. om forebyggelse og anbringelsesforløb på børn- og ungeområdet, udgiftsvækst, visitation, sagsbehandlingstid, brugerinddragelse og elektronisk sagsbehandling.

Brugerorganisationerne problematiserer, at ikke alle kommuner har fastlagt målsætninger. Samtidig er der bekymring over sagsbehandlingstiden og nogle peger på det dobbelte myn-

dighedsansvar som årsag hertil. Brugerorganisationerne finder, at reformen er bureaukratisk, og at der i forhold til tidligere er et øget fokus på økonomi i forhold til social faglighed.

Et udviklingsråd har i redegørelsen for 2005 tilkendegivet, at erfaringerne fra årene med grundtakstfinansieringen med fordel kan udnyttes ved implementeringen af kommunalreformen. Her nævnes positive erfaringer med bedre dokumentationspraksis, øget fokus på sammenhængen mellem borgerens behov, tilbuddets kvalitet og prisen på tilbuddet. Endvidere nævnes det vidensgrundlag og overblik, der er tilvejebragt. Samme råd anfører, at kommunalreformen indebærer, at nogle af de udfordringer og ulemper, som grundtakstmodellen har medført, nu vil falde bort – særligt nævnes problemer som følge af det dobbelte myndighedsansvar. Også et par brugerorganisationer peger i redegørelserne for 2005 frem mod, at kommunalreformen med én ansvarlig myndighed vil gøre sagsbehandlingen enklere og vil kunne forkorte sagsbehandlingstiden.

VURDERING AF UDVIKLINGEN 2002-2005

Opgavestrukturen og aktiviteten på området er ikke ændret væsentligt i perioden 2002-2005. Det helt overordnede billede er, at der kun i begrænset omfang er ændret i opgavefordelingen mellem amtskommuner og kommuner. Kommunerne har kun i begrænset omfang hjemtaget borgere – og i den overvejende del af de tilfælde, hvor de har hjemtaget borgere, har det ikke været som konsekvens af finansieringsreformen.

Børn- og ungeområdet viser en fortsat tendens til øget brug af forebyggende foranstaltninger i borgerens nærmiljø. Tendensen til en større forebyggende – hurtig og borgernær – kommunal indsats på børn- og ungeområdet er i overensstemmelse med reformen og de socialpolitiske målsætninger for området.

På voksenområdet viser de indberettede kvartalsvise oplysninger svagt stigende bestand af antallet af personer i tilbud, men et fald i nytilgangen af foranstaltninger i perioden 2002-2005. Denne udvikling ses ikke som et udtryk for et fald i kvalitetsniveauet. Udviklingsrådenes redegørelser peger ikke på en sådan tendens. På baggrund af udviklingen vil Socialministeriet imidlertid følge området tættere.

Mange kommuner og brugerorganisationerne oplever grundtakstmodellen som bureau-

kratisk og peger på, at grundtakstfinansieringen har medført forlænget sagsbehandlingstid. Der ses imidlertid i øvrigt for 2005 som for 2004 overvejende positive tendenser i udviklingen af sagsbehandling og samarbejde. Samarbejdet mellem kommuner og amtskommuner er forbedret i takt med, at rutiner og procedurer er blevet indarbejdet, og grundtakstreformen er i 2005 fuldt implementeret i sagsgangene. Det har ført til en stabilitet i samarbejdet mellem kommuner og amtskommuner.

Den helt overordnede vurdering af grundtakstreformens udvikling frem til og med 2005 er, at der – som det var hensigten med lovforslaget – er opnået en bedre sammenhæng mellem beslutning og betaling efter serviceloven, og at reformen har synliggjort udgifterne og givet øget fokus på sammenhængen mellem udgift og kvalitet.

Grundtakstreformen har også medført en tydeligere opgavefordeling mellem kommuner og amter.

Med kommunalreformen opnås fra 2007 en endnu klarere sammenhæng mellem beslutning og finansiering af ydelser efter serviceloven og en helt klar ansvarsplacering, hvor én myndighed – kommunen – har både forsyningsansvar og finansieringsansvar over for borgeren.

REDEGØRELSENE FRA DE REGIONALE UDVIKLINGSRÅD

Udviklingen på de enkelte områder

Udviklingsrådene skal efter overvågningsbekendtgørelsen sammenfattende beskrive udviklingen på de områder, der berøres af grundtakstreformen – dvs. tilbud efter serviceloven, der finansieres af kommunerne, og tilbud, der grundtakstfinansieres.

De fleste Udviklingsråd konkluderer, at der generelt ikke er sket markante eller signifikante ændringer i antal eller typer af tilbud og foranstaltninger efter serviceloven. Der er således generelt og overordnet tale om et uændret aktivitetsniveau. Mindre udsving inden for enkelte tilbuds- eller foranstaltningstyper kan ikke direkte henføres som en konsekvens af grundtakstreformen. Et par udviklingsråd taler dog generelt om stigninger i såvel antal sager som udgifter. Enkelte udviklingsråd nævner en tendens til relativt flere mere specificerede og udgiftstunge tilbud til personer med komplekse problemer.

Nogle Udviklingsråd peger på en vis tendens til, at kommunerne opretter egne tilbud som alternativ til amtslig opgaveløsning.

Mest tydeligt fremstår, at de fleste Udviklingsråd på børn- og ungeområdet peger på en tendens i hele perioden 2002-2005 til øget anvendelse af forebyggende foranstaltninger i borgernes nærmiljø.

Udviklingen sammenholdt med målsætningerne for områderne

Der er fortsat forskel på, hvor mange kommuner der arbejder med målsætninger på det sociale område. Således har langt fra alle kommuner udarbejdet målsætninger for arbejdet på grundtaksområdet.

I Udviklingsrådenes redegørelser er derfor fortsat mere fokus på, hvorvidt kommunerne har udarbejdet eller planlægger at udarbejde målsætninger, end at sammenholde målsætningerne med udviklingen på grundtaksområdet.

Et par udviklingsråd nævner, at kommuner, der ikke har klare målsætninger, afventer kommunalreformens kommunesammenlægninger, før målsætninger udarbejdes.

Et udviklingsråd vil holde et temamøde ultimo 2006 for at inspirere kommunerne til at arbejde systematisk med operationelle mål.

Den generelle sagsgang og administration ved visitationer

I redegørelserne fra de regionale udviklingsråd vurderer rådene blandt andet udviklingen i den generelle sagsgang og administration ved visitationer.

Alle rådene fortæller, at der er indgået forskellige typer aftaler mellem amtskommune og kommuner på området, herunder visitationsaftaler, rammeaftaler og taksbetalingsaftaler. Flere råd fortæller endvidere, at der er nedsat forskellige typer af visitationsteams, som behandler visitationssagerne og tager stilling ved uenighed mellem amt og kommune.

Udviklingsrådene anfører, at kommunerne oplever, at sagsgangene ved reformen generelt er blevet tungere, og at den ændrede visitationsprocedure har medført flere arbejdsopgaver. Nogle amtskommuner oplever ligeledes, at reformen har medført en permanent forøgelse af de administrative opgaver.

Et udviklingsråd forventer, at kommunalreformen vil føre til nedbringelse af sagsbehandlingstiderne, idet myndigheds- og finansieringsansvar fra 1. januar 2007 samles hos én myndig-

hed, kommunen, og der dermed ikke længere vil være er to myndigheder, der skal sagsbehandle samme sag.

Generelt oplever amtskommunerne, at kvaliteten i visitationssagerne er blevet bedre. Kommunerne er mere delte i deres opfattelse af udviklingen i sagsbehandlingskvaliteten som følge af reformen. Nogle kommuner peger på, at der er sket et løft i sagsbehandlingskvaliteten og en styrkelse af den faglige vurdering, mens andre kommuner mener, at kvaliteten er uændret. Overordnet set er der således en positiv tendens i vurderingerne af kvalitet i sagsbehandlingen.

Aftaler om amtskommunal medfinansiering

Udviklingsrådene skal efter overvågningsbekendtgørelsen beskrive aftalerne om amtskommunal medfinansiering.

Udviklingsrådene konstaterer, at der er indgået generelle aftaler, praksisaftaler, fastsat fælles retningslinier eller tilsvarende for samarbejdet mellem kommuner og amtskommune om amtskommunal medfinansiering af kommunale opgaveløsninger.

Samarbejdet på medfinansieringsområdet fungerer overvejende tilfredsstillende, og amtskommunerne medfinansierer langt størstedelen af de samlede kommunale ansøgninger om medfinansiering. I forbindelse med den mindre del af de kommunale ansøgninger, hvor amtskommunen afslår medfinansiering af et kommunalt tilbud, oplyser langt de fleste kommuner, at afslaget ikke har betydning for tilbuddet til borgeren.

Nogle Udviklingsråd vurderer, at 600.000 kr.-reglen har bidraget til at forbedre og afklare tidligere konstaterede problemstillinger vedrørende forsyningsansvar og medfinansiering, således at fokus i større omfang sættes på fagligheden. Andre anfører, at ikke alle afgrænsningsproblemer er løst med reglen.

Ændringer i opgavefordeling og samarbejde mellem kommune og amtskommune

Det overordnede billede af opgavefordelingen mellem kommuner og amtskommuner er, at denne kun i begrænset omfang er ændret. Kommunerne har i lighed med 2004 kun i begrænset omfang hjemtaget borgere – og i den overvejende del af de tilfælde, hvor kommuner har hjemtaget borgere, er hjemtagningen ikke foretaget som konsekvens af finansieringsreformen.

Ganske få kommuner anfører, at der er indtruffet en glidning i opgavevaretagelsen fra

amtskommune til kommune. Der er dog en tendens til, at kommunerne begynder at udvikle nye tilbud, selvom det endnu kun er sket i begrænset grad.

Vurderingen af udviklingen i samarbejdet mellem amtskommuner og kommuner varierer. Hovedparten af kommunerne mener, at samarbejdet er blevet bedre. Dette er sket, selvom de fleste redegørelser peger på, at administrationen er blevet mere omfangsrig som følge af grundtakstreformen. Enkelte kommuner mener dog, at den tungere administration gør samarbejdet mere problematisk. Overvejende er vurderingen i forhold til 2004, at samarbejdet er blevet bedre i takt med, at rutiner og procedurer er blevet indarbejdet, og at grundtakstreformen nu er fuldt implementeret i sagsgangene. Det har ført til en stabilitet i samarbejdet mellem kommuner og amtskommuner.

Det påpeges desuden, at det øgede kendskab til grundtakstreformen har medført en tydeligere opgavefordeling, om end nogle kommuner stadig peger på uklarheder om opgavevaretagelsen i sager på voksenområdet.

Det anføres desuden flere steder i redegørelserne, at der ikke er et ønske om ændringer i det nuværende samarbejde, idet man afventer de ændringer i opgavefordelingen på det sociale område, der vil indtræffe den 1. januar 2007 som følge af kommunalreformen.

Konsekvenser i forhold til det kommunale sociale systems opbygning, kapacitet og kvalitative udvikling
Det overordnede billede i forhold til det samlede sociale system er fortsat et uændret udbud af foranstaltninger.

Dog viser nogle redegørelser en begrænset tendens til, at kommunerne opretter egne, kommunale tilbud. Enkelte Udviklingsråd nævner for 2005 en tendens til relativt flere mere specialiserede og udgiftstunge tilbud til personer med komplekse problemer.

Der kan ikke udledes noget overordnet om anvendelsen af private tilbud.

De fleste kommuner peger på, at finansieringsreformen ikke har haft betydning for kvaliteten i ydelserne til borgerne. Enkelte peger dog på en øget kvalitet.

En række udviklingsråd anfører, at der i kommunerne er øget fokus på sammenhængen mellem økonomi og kvalitet. Nogle kommuner peger på, at de dermed har fået bedre mulighed for økonomisk styring. En række kommuner vurde-

rer dog også, at de økonomiske styringsmuligheder er uændrede. Et udviklingsråd ser en tendens til, at det er de større kommuner, der oplever en forøget styringskapacitet.

Udviklingsrådenes arbejde med forskellige problemstillinger

Udviklingsrådene skal efter overvågningsbekendtgørelsen beskrive de problemstillinger, som rådene har taget op og drøftet som led i overvågningen af grundtakstreformen. Redegørelserne viser, at Udviklingsrådene har inddraget en lang række problemstillinger i drøftelserne om grundtakstreformen.

Der er iværksat en række konkrete projekter og analysearbejder bl.a. om forebyggelse og anbringelsesforløb på børn- og ungeområdet, udgiftsvækst, visitation, sagsbehandlingstid og -kvalitet, brugerinddragelse og elektronisk sagsbehandling. Udover særlige undersøgelser har en række Udviklingsråd defineret fokuspunkter, hvor rådene særligt har fulgt udviklingen.

Nogle udviklingsråd peger på, at motivationen og ressourceforbruget i forhold til arbejdet med særlige problemstillinger og fokusområder har været mindre i 2005 som følge af grundtakstfinansieringens afvikling med den kommende kommunalreform.

Brugerorganisationernes bemærkninger

Efter grundtakstredagørelsen for året 2004 fandtes det nødvendigt over for kommunerne at understrege vigtigheden af at inddrage brugerorganisationerne. Selvom der i forbindelse med denne redegørelse kan konstateres en bedring, oplever de regionale udviklingsråd stadig, at en del kommuner ikke sender de kommunale redegørelser i høring hos kommunale brugerorganisationer.

Følgende temaer går igen i brugerorganisationernes hørings svar:

- Vægt på at der udarbejdes konkrete målsætninger.
- Bekymring over ventetid/sagsbehandlingstid.
- Reformen er administrativ tung og bureaukratisk.
- Frygt for fokus på økonomi frem for socialfaglighed.
- Svært at kommentere på de kommunale redegørelser, da en stor del består af afkrydsninger.

Udviklingen vedrørende forsorgshjem mv.

Botilbud efter servicelovens § 94 (Forsorgshjem og herberger m.v.) er ikke omfattet af finansieringsreformen. Området følges imidlertid i overvågningsperioden gennem den etablerede statistik på området. Formålet er at følge den tilsandingsproblematik, der kan være på området. Den såkaldte tilsandingsproblematik omhandler tilfælde, hvor personers ophold på § 94-boformer forlænges ud over, hvad personen har behov for, fordi der mangler relevante udslusnings- eller botilbud.

Opgørelsen omfatter 77 boformer med i alt 3.024 pladser. Boformerne udgøres af forsorgshjem, herberger, pensionater mv. Krisecentre for voldsramte er ikke omfattet af opgørelsen.

Der blev i 2004 foretaget næsten 16.000 udskrivninger fra § 94-boformer. Ca. tre fjerdedele af brugerne var mænd og en fjerdedel var kvinder. Gennemsnitsalderen ved indskrivning var 41,9 år for mænd og 39,5 år for kvinder. 76 pct. af de indskrevne var danske statsborgere.

Døgn- og natopholdene på de enkelte boformer varede i gennemsnit 45 dage. 12 pct. af opholdene varede mere end 120 dage. Fast ophold hele året på en § 94-boform udgjorde 4 pct. af registreringerne. Ser man på brugernes samlede ophold i løbet af året, øges den gennemsnitlige opholdsvarighed til 111 dage.

INDBERETNINGER TIL INFORMATIONSG OG ANALYSESYSTEMET

I forbindelse med grundtakstovervågningen indberetter kommuner og amtskommuner kvartalsvise oplysninger om nytilgang og bestand i dele af de sociale foranstaltninger, som er omfat-

tet af grundtakstreformen. Oplysningerne indberettes via Internettet til et centralt informations- og analysesystem, som blev oprettet i tilknytning til grundtakstovervågningen. Indtil 1. januar 2004 varede Ankestyrelsen arbejdet med informations- og analysesystemet, hvorefter Styrelsen for Social Service overtog opgaven.

Der efterstræbes høj kvalitet i de oplysninger, som formidles i grundtakstovervågningen, hvorfor oplysningerne fra kommuner og amtskommuner, forud for offentliggørelse, valideres og korrigeres i det omfang, det er praktisk og tidsmæssigt muligt.

Derfor vil de kvartalsvise oplysninger løbende blive justeret og der kan altså være mindre differencer i forhold til oplysninger for samme periode i de tidligere redegørelser.

I det følgende sammenlignes indberetningerne fra kommuner og amtskommuner vedrørende fjerde kvartal i 2002, 2003, 2004 og 2005. Tallet er trukket fra systemet medio marts 2006.

Københavns og Frederiksberg kommuner samt, fra 1. januar 2003, også Bornholms Regionskommune indgår ikke i de kvartalsvise oplysninger.

Det overordnede billede fra grundtakstovervågningen er, at mens antallet af foranstaltninger rettet mod børn og unge var stigende i 2002, har antallet stabiliseret sig i årene fra 2003 til 2005. Dog ses en svag stigning i antallet af forebyggende foranstaltninger.

Udviklingen på voksenområdet viser en fortsættelse af den hidtidige tendens til en svag stigning i antallet af foranstaltninger over perioden, hvor flere voksne bor i boformer og botilbud, har beskyttet beskæftigelsestilbud, aktivitets- og samværstilbud eller har en handicaphjælper.

Børn- og ungeområdet

Tabel 1: Udviklingen på børn- og ungeområdet

	Nytildgang		Bestanden			
	Antal	Andel ift. bestanden (pct.)	Under grundtakst (pct.)	Over grundtakst (pct.)	I alt	Indeks (primo 2002=100)
Anbringelser						
4. kvartal 2002	1.485	12	63	37	12.861	98
4. kvartal 2003	1.392	11	61	39	13.156	100
4. kvartal 2004	1.466	11	58	42	13.200	100
4. kvartal 2005	1.184	9	57	43	13.069	99
Forebyggende foranstaltninger rettet mod børn og unge						
4. kvartal 2002	2.273	14	-	-	15.708	115
4. kvartal 2003	2.263	13	-	-	16.763	123
4. kvartal 2004	2.711	16	-	-	16.808	123
4. kvartal 2005	2.826	16	-	-	17.376	127
Forebyggende foranstaltning rettet mod familier						
4. kvartal 2002	4.250	21	-	-	19.461	110
4. kvartal 2003	4.147	21	-	-	19.783	112
4. kvartal 2004	4.162	21	-	-	19.414	110
4. kvartal 2005	3.639	18	-	-	19.779	112
Særlige dag- og klubtilbud						
4. kvartal 2002	181	8	64	36	2.192	95
4. kvartal 2003	159	7	56	44	2.402	104
4. kvartal 2004	118	5	53	47	2.152	94
4. kvartal 2005	104	5	49	51	1.998	86

Anbringelser

Antallet af anbringelser er stabilt fra 2002 til 2005, hvor der i fjerde kvartal var i alt 13.069 anbragte børn og unge.

Fordelingen af bestanden over og under grundtaksten viser en fortsat tendens til, at andelen af sager under grundtakstniveau falder.

Sammenholdes bestanden i fjerde kvartal 2004 og fjerde kvartal 2005 har der været fald i antal anbringelser af børn og unge i familiepleje og i antallet af børn og unge, der anbringes på kost- og efterskoler. Antallet af børn og unge i døgninstitutioner er samlet set steget, men der er et lille fald i antallet af nyanbringelser. Antallet af anbringelser i socialpædagogiske opholdssteder udviser en lille stigning.

Forebyggende foranstaltninger rettet mod børn og unge

Fra 2002 til 2005 er der sket en stigning i antallet af forebyggende foranstaltninger rettet mod børn og unge på ca. 1.600, eller ca. 10 pct.

Fra fjerde kvartal 2004 til fjerde kvartal 2005 ses en stigning i bestanden fra 16.808 til 17.376. Udviklingen dækker over, at flere børn og unge modtog aflastningstilbud, fast kontaktperson, praktikophold, mens antallet af børn og unge, der får en personlig rådgiver eller økonomisk støtte til ophold på kost- og efterskole, er faldet en smule.

I udgangspunktet er forebyggende foranstaltninger 100 pct. kommunalt finansieret, undtaget aflastningstilbud, som er grundtakstbelagt. I fjerde kvartal 2005 var ca. 80 pct. af aflastningsforanstaltningerne under grundtakstniveauet. Fordelingen af sager over og under grundtakstniveau er relativt stabilt. Dog ligger flere sager over grundtakstniveau i 2005 end i foregående år.

Forebyggende foranstaltninger rettet mod familien
Fra 2002 til 2005 er bestanden af forebyggende foranstaltninger rettet mod familier relativt stabil. Der ses et beskedent fald i nytilgangen i løbet af 2005.

Forebyggende foranstaltninger rettet mod familier finansieres også i udgangspunktet af kommunen. Det er alene døgnophold for familier, som er grundtakstbelagt. I 2005 var 58 pct. af foranstaltningerne over grundtakstniveau. Der ses en tendens til flere foranstaltninger af denne art over grundtakstniveauet.

Særlige dag- og klubtilbud

Fra en bestand på knap 2.200 i fjerde kvartal 2002 stiger antallet af børn og unge i dag- eller klubtilbud til 2.400 i 2003, og falder i 2004 og 2005, hvor bestanden i fjerde kvartal er på ca. 2.000. Ca. halvdelen af foranstaltningerne er under grundtaksten.

Voksenområdet

Tabel 2: Udviklingen på voksenområdet

	Nytilgang		Bestanden			
	Antal	Andel ift. bestanden (pct.)	Under grundtakst (pct.)	Over grundtakst (pct.)	I alt	Indeks (primo 2002=100)
Botilbud og boformer						
4. kvartal 2002	1.022	7	38	62	14.331	96
4. kvartal 2003	1.045	7	40	60	15.339	103
4. kvartal 2004	900	6	42	58	15.527	104
4. kvartal 2005	756	5	40	60	15.230	103
Beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud						
4. kvartal 2002	1.173	6	36	64	21.291	103
4. kvartal 2003	1.185	6	39	61	21.224	103
4. kvartal 2004	917	4	35	65	22.730	110
4. kvartal 2005	865	4	34	66	23.188	113
Handicaphjælpere						
4. kvartal 2002	111	13	50	50	839	100
4. kvartal 2003	61	6	41	59	1.068	127
4. kvartal 2004	84	7	36	64	1.199	143
4. kvartal 2005	64	5	33	67	1.243	148

Botilbud og boformer

Oplysningerne dækker over midlertidige og længerevarende botilbud til udviklingshæmmede, fysisk handicappede m.v. og sindslidende, samt plejehjem og beskyttede boliger og almene boliger.

Fra 2002 til 2005 er den samlede bestand steget en smule fra 14.331 til 15.230 personer. I samme periode ses et fald i nytilgangen på området.

Bestanden er faldet med ca. 300 fra fjerde kvartal i 2004 til fjerde kvartal i 2005. Udviklin-

gen dækker over et generelt fald i anvendelsen af de omfattede tilbud, med undtagelse af længerevarende botilbud til udviklingshæmmede og fysisk handicappede m.v. efter servicelovens § 92 og midlertidige botilbud for sindslidende efter servicelovens § 93, stk. 1, hvor der er en mindre stigning i bestanden.

Fordelingen af botilbud og boformer har været konstant. Således er ca. 40 pct. under grundtaksten og 60 pct. over.

Beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud

Fra 2002 til 2005 er bestanden af personer i beskyttet beskæftigelse eller aktivitets- og samværstilbud steget fra 21.291 til 23.188. Over perioden er der et fald i nytilgangen til området.

Bestanden af beskyttet beskæftigelse samt aktivitets- og samværstilbud steg til ca. 23.200 i fjerde kvartal 2005, hvilket er en stigning på godt 450 i forhold til fjerde kvartal 2004.

Fordelingen af sager over og under grundtaksten er forholdsvis konstant i 2005 med 35 pct. under grundtakstniveau og 65 pct. over grundtakstniveau.

Handicaphjælpere

Fra 2002 til 2005 er bestanden steget med ca. 400. I 2003 lå bestanden på knap 1.100 og steg til ca. 1.200 i andet kvartal 2004. I hele 2005 ligger bestanden stabilt omkring 1.200.

På området ses en fortsat tendens til, at flere sager ligger over grundtakstniveauet. Fra fjerde kvartal 2004 til fjerde kvartal 2005 steg antallet af sager over grundtakstniveau fra 64 pct. til 67 pct.

Hermed slutter redegørelsen

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 31/5 06 om fremme af miljøeffektiv teknologi. (Redegørelse nr. R 22).

Miljøministeren (Connie Hedegaard):

Kemikalier hjælper os i vores hverdag, men nogle giver også sundhedsproblemer. Miljøbelastningen fra en stadig mere intensiv og industri lignende husdyrproduktion udgør et problem, som både erhvervet, forskere og myndighederne arbejder hårdt på at løse. Menneskeskabte klimaforandringer er en miljøudfordring, som Danmark bruger mange kræfter på at løfte.

Kemikalier, gylle og klimaændringer. Tre eksempler på markante miljøudfordringer, som optager borgere, virksomheder og beslutningstagere i store dele af verden. Tre eksempler på udfordringer, hvor udviklingen og brugen af miljøeffektive teknologier kommer til at spille en afgørende rolle. Og tre eksempler på, at mange af de løsninger, vi har haft held med i Danmark, også kan bruges globalt.

Verdensmarkedet for teknologier til forureningsbekæmpelse udgør over 4.100 mia. kr., og den årlige vækst er på 5 pct. Det er en efterspørgsel, som trækker teknologisk forskning og innovation med sig. Med en offensiv og strategisk satsning fra dansk erhvervsliv, forskningsverdenen og regeringen kan miljøeffektive teknologier være en af nøglerne til nye, hurtigt voksende markeder, og samtidig et dansk bidrag til løsningen af de globale miljøudfordringer.

Der er således oplagte muligheder for *win-win-win* mellem miljøbeskyttelsen i Danmark, virksomhedernes vækst og bidrag til løsning af globale miljøproblemer.

Regeringen vil stimulere forskning og erhvervsliv til at udvikle mere miljøeffektive teknologier og mere miljøvenlige produkter, som både kan afhjælpe verdens miljø- og ressourceproblemer og samtidig skabe vækst og eksport. Regeringen vil sikre, at Danmark er blandt de bedste i verden til innovation inden for miljøeffektive teknologier og miljøvenlige produkter, samt at vi er helt i front i verden, når det gælder udnyttelse af styrkepositioner til eksport af miljøeffektiv teknologi.

Indsatsen bidrager dermed også til håndtering af globaliseringsudfordringerne, herun-

der at fremtidssikre velfærdssamfundet ved at gøre Danmark til et af verdens mest idérige og højteknologiske samfund.

HVAD ER MILJØEFFEKTIV TEKNOLOGI?

Med miljøeffektiv teknologi forstås alle teknologier, der direkte eller indirekte forbedrer miljøet. Det drejer sig både om teknologier til begrænsning af forurening ved hjælp af rensning, om mere miljøvenlige produkter og produktionsprocesser, om mere effektiv ressourcehåndtering og om teknologiske systemer, som reducerer miljøpåvirkningen. Miljøeffekt er ikke nødvendigvis det primære formål for en miljøeffektiv teknologi. Denne forståelse er i overensstemmelse med EU's og OECD's definition af »Environmental Technology«.

Miljøeffektiv teknologi kan fx være vindmøller, røggasrensning, vandrensning, enzymer til dyrefoder og vaskepulver, bio-brændstoffsremstilling, energibesparende pumper, miljøvenlige erstatninger for phthalater, LED-trafiklys, effektive skibsmotorer, miljøvenlige lakseopdrætsanlæg og præcisionssprøjtmaskiner til landbruget.

MARKEDET FOR MILJØEFFEKTIV TEKNOLOGI

Ifølge EU-kommissionens opgørelser udgør EU ca. en tredjedel af det 4.100 mia. kr. store verdensmarked for miljøeffektiv teknologi. USA udgør lidt mere, og Japan udgør ca. halvdelen af EU's andel. Væksten i lande som Kina og Indien vil dog ændre på dette billede.

Det internationale energiagentur vurderer, at væksten i den globale økonomi kræver investeringer på energiområdet på godt 3.500 mia. kr. om året i perioden fra 2001 til 2010. I det følgende tiår forventes investeringsbehovet at være ca. 4.500 mia. kr. om året.

Vindmøller, hvor Danmark har en verdensmarkedsandel på 35-40 pct., har et stort vækstpotaentiale. Der er forventning om en mangedobling af den globale vindkraftkapacitet frem mod 2030.

Også markedet for miljøeffektiv teknologi til vandområdet vokser. Vandmiljøet er globalt under pres fra overforbrug og forurening. De årlige globale investeringer i vandsektoren forventes at vokse fra 500 mia. kr. i 1995 til godt 1.000 mia.